

تورک پوردی

Yıl: 2 Sayı: 10 (34) Tuluat 1328
 تورکلرک فاندمنه چالیشیر
 اون بئش کونده بر جیقار

« قافقاسیه و قزان تورکلری بوکون ترقیات مادییه بی بنجه مکده احتمال که ژاپونلر قدر اقتدار کوستریورلر ، المان قومنک اقتصادیات وادیسندہ کی پروازنی کوچوک مقیاسده نظیر ایدیورلر .

« ... ساحلرک مفسد هواسنی تنفس ایتمن تورکک سچیہ سی . بوتون دنیانک اک فیاض مزاجلرندن بریدر .

« ... بویوک عرفزک ماضیسنه عطف ایتدیکم نکه تدقیق ، عثمانلی و روسیه لی تورکلرده کوردیکم انباء و ترقی ، و قتیله دیگر ملتلی ده برچوق زمانلر بیتمش . کیرمیش اولان معلولیتلرک قابل ازاله اولدیغنه دائرینه تدقیقات تاریخیه نکه بنده حاصل ایتدیکی قناعت ، چلیک کی متین (ایمان) مک سپاسیدر ... »

ت . ی .

تورکک شتونی

« استهلاک عمومی بی تنسیق و منافع ملیه اقتصادی بی مدافعه » تشبثی . — استانبولک ملی فعالیتی افقنده جاذب برنشبتک ایلک ضیاسی کورسیر اولدی . آلمان مکتب اقتصادی سالدکلرندن بر هیأت مقبضه ، « منافع ملیه اقتصادی بی مدافعه » قصدیه « علمی - ملی » برجمیت تأسیسنه صرف مسامی ایدیور . لکن جمعه کونی ، اعضای مؤسسه اوله جق ذواتک ایلک اجتماعی انعقاد ایتشدی . اجتماعده اکثریتی ، اقتصاد یون و بالخاصه اسکی « سربستی تجارت » مکتبیه معارض کنج اقتصاد یونمز تشکیل ایدیوردی . تشبث ، حد ذاتنده و اساس اعتباریه غایت ایدر ، مقبضلری تبریک ایلهرز . طرز اجرا و تطبیقنک نافع و مضر بر شکل آلماسی ، سی ، رویت و حیات ایله قابل اوله جقدرد . « منافع ملیه اقتصادی بی مدافعه » فکرنی ، افکار عمومیه ایلک بیلدیرنلر آره سندہ « سویم بیگه » پیچی خام افندی کی منور همشیره لریمزک بولنماسی ، فکرنک استعداد حیاتی حائز اوله رقی طوغدیغنه امید وریور .

شمال تورکلرندہ اقتصادی تشبثلر — قزاندہ چوخه وشیاقی تجارلرندن زاهد زاده رشاد افندی بر چوخه وشیاقی فابریقه سی تأسیسنه ایتدار ایتشدرد . فابریقه سی الکتریکی قوتیه متحرک اوله جق و هرنوع یوک منسوجاتی اعمال ایلیه جکدر . § سبریانک سیی شهرندہ برقچ تورک تجاری بر شرکت تشکیل ایدمک ، بویوک برماقارونیا و شعریه فابریقه سی آجایه مباشرت ایتشلردر .

§ جوکه جک (چینه در) اغنیاسندن حاجی علی و عمر عبدالله ، چانیشف برادرلر . عارف عبدالجبار ، ذاکر لطیف ، آخوند خواجه ودها بعض آرقداشلری بر مسلمان - تورک بانقه سی آجق نیت و تشبثندہ درلر .

تورک طلبه سنک ایکنجی درنکی . — تحصیلنی مکملشدیرمک ایچون اوروپاده بولونان تورک طلبه سندن بعضلری بولندقلری مدنی مراکز لرده ، برر « تورک پوردی »

یاعشدر. بوتورک یوردلری ایله یوردجیلای فکری طاشیان و «طلبه‌لک حیاتی و چراخلق یاشایان» دیگرکنجیلر، ییلده بردفمه «تورک درنکی» قورییورلر. کچن سنه نك افرنجی نیسانی باشنده برنجی «تورک درنکی» طویلانمشدی، بوسنه ینه افرنجی نیسان ابتداسنده ایکنجی «تورک درنکی» طویلانه جق. «جنوره تورک یوردی»، منشبت هیأت صفتیله ایکنجی تورک طلبه درنکنه. «درنکی» چاغرییور. ودعوتنامه سنده، درنکک باشلیجه مساعیسی اولق اوزره شونلری کوسترییور: «تورک طلبه‌لک و چراقلق حیاتی سهیل، ترقیچی واستفاده لی برحاله صوقق اسبابی» آراشدیرمق. «تورک کنجیلری، کندیلرینه طوغریدن طوغری به تعلق اولان بو مسأله نك مذاکره سندن صوکره «ملی عائله نك، توران اجتماعی هیأت نك ماضیسی، حالی واستقبالی حقنده دوشوندکلرینی تذکرایده جکلر، مناقشه ایده جکلر در». افرنجی نیسان نك برنجی کونی (روی ۱۹ مارت ۱۳۲۸) جنوره ده طویلانه جق تورک طلبه درنکنه کیملرک ناصل اشتراک ایده بیله جکلرینی دعوتنامه شویله صاییور:

«۱ — چراقلق و طلبه‌لک حیاتی یاشایان هر تورک کنجی؛

۲ — فکرلرندن، اجتهادلرندن، مادی ومعنوی معاونلرندن کنجیلکی استفاده ایتدیرمک ایسته بن هریاشلی وایشلی تورک.

۳ — درنکه بالذات کله جک اولانلرله مرخص اعزای صورتیله اشتراک ایده جک بولونان هیأتلر، جمعیتلر افرنجی ۳۱ مارت (روی ۱۸ مارت) بازارایرتسی کونی آقشامک ساعت یدیسنه قدر اسملرینی جنوره تورک یوردینه قید ایتدیرمیلیدرلر.

۴ — بالذات کله میهنلر لایحه کوندیره رک قناعتلرندن، اجتهادلرندن درنکی مستفید ایده بیلیرلر.

جنوره تورک یوردی نك آدرسی شودر:

Turc Yourdou.

Case 791. Plainpalais, Genève (Suisse)

دعوتنامه، صوکلرینه طوغری تورک کنجیلکنه صمیمی و صاف بر خطاب ایله دییورکه: «ای یکی تورانک روحی، حیاتی، عشقی طاشییان تورک یاورولری، قوشوک!.. تورک طلبه درنکنده طویلانیك! اسکی ده ده لریمزك حشمتلی، هیبتلی قورولتایلرینك کوچوک نمونه لرینی اوروپاده قوروک! بو کوچوک نمونه لرک روحلرینی، قیمتلرینی یوکسلتک، نتیجه لرینی مادیلشدیرک، جدیلشدیرک!»

«تورک یوردی» ملیتلرینی، مملکتلرینی درین وصیجاق بر محبتله سوهن طلبه آرقداشلرینك سعیلرینی، تشبیلرینی مؤثر ومسعود بوله رق هیجانله آقیشلار؛ طلبه مزك بو یوله فعال، متین وثابت دوام ایده بیلمه لرینی تکریدن دیلهر؛ غریبه فایزسورن بوتازه، نورلی یوردجقلره هردرلو معاونت ایچون، بوتون یوردجیلری تشویق ایدر.

«قلمون - فهران» حادثه سی. — فرانسه نك «قلمون - فهران» شهرنده کائن کوچوک دارالفنونك ادبیات شعبه سی مدیری، اسمنی بر درلو طوغری یازوب او قویامادیغمز غیر مشهور بر آدم، بالقائلر حقنده بر قونفهرانس ویره جکم دیه، مسلمان

وتورکاري تحقيره قالقيشمش . بوخير استانبولک دارالفنون کنجلرينه عکس ايدريتمز ، بر جوق مکاتب عاليه طلبه سى ، «تورک اوچاقى» کاتب عموميسنک دعوتيله دارالفنون قونفهرالس سالوننده طويلانوب ، ۱) معارف نظارتنه مراجعتله مکاتب رسميه دن فرانسزجه نك رفع والفا سى ، فرانسه ده تحصیلده بولونان طلبه عثمانیه نك باشقه دياره نقل ايديله سى ومکاتب عثمانیه ده معلمک ایدن فرانسزلره يول ويريله سى طلب ايتک ۲) فرانسه معارف نظارتنه بيان تاسى متضمن اشعارتده بولمى ۳) قونفهرالسیه نك حقارنلرى کندينه نقرتله اعاده ايله مک ، قرارلرى اتخاذ واجرا ايتدى . دارالفنون طلبه سنک بو مقرراتى بعض اوراق حوادنده بيان مطالعاته وحى ایراد تنقيدانه وسيله اولدى . مثلاً «ژون تورک» ده جيل پاشا زاده ، فرانسزجه نك عثمانلى مکتبلرندن الفاسى فکريته قطعياً مخالف بولنيور . «آزادامارد» ايسه ، دارالفنون کنجلرينک بوشيشى «مدنيته قارشى بويقوتاز» طن ايدى جک قدر ياکلش آکلايور . اصلاً طن ايتيورزکه کنجلر مکاتب رسميه دن فرانسزجه قالسينده برينه برشى فونعاسين ، ياخود هوتاشو لسانى قولسين ديمش اولسونلر ، فرانسز مکتبلرندن آليته جق طلبه نك ديگر مدنى مملکتلرده اکمال تحصیله محتاج اولدينه دارالفنون کنجلرينک فناعنلرى ايسه معارف نظارتنه تقديم ايتدکلى مکتوبده واضعاً اظهار اولمشدر . کنجلک . ذاتاً استفاده ايتديکمز لاتين . قاتولىق ادبى مدنيته برينه جرمن و آفلى - صاقسون مدنيت علميه وعمليه سى ترجيح ايدنيور ، ايشته اوقدر . بو ترجيح بوگون بالداث فرانسزلرده بيله واردر . . . فرانسز مورخلرندن سديوبوس ، روسلرک ترقيسى ، بويوک پترونک . قاتولىق مدنيت ادبيه سى قبول ايتيهرک ، روسيه يه شمال اقوامنک علمى مدنيته ادخال ايله مه سنده بوليور [۱] .

حمدالله صبحى بک «تورک يوردى» محررلرندن حمدالله صبحى بک ، نشر وئائق جمعيتى اعضاسندن نزهت ثابت بکله «هومانيته» عرته سى محررلرندن موسيو قوپه تون عبارت يولداشلريله برلکده اوروپايه کيتدى . سياحتلرندن مقصد ، اوروپا نك منفعتلرى حقايق وقايه کوز بومامق اولان طبقات اجتماعيه سى ، سوک کونلرده مسلمان وتورکلرک دوچار اولدقلرى آغیر مظالم ، ومغابر حق والصاف اسنادات حقنده اللرندن کلدبکى قدر تنوير ايله مکدر .

[1] Le peuple russe allait se mettre à l'école des Européens. Mais il avait le choix entre deux écoles. Allait-il adopter la culture littéraire des Polonais catholiques ? Ou la culture scientifique des peuples protestants du nord ? De cette décision dépendait l'avenir du peuple russe. C'est Pierre le grand qui prit la décision. (Ch. Seignobos - Histoire moderne de 1715 à 1815. - p. 58. -)

سوکره پترونک اصلاحات وتنظيماتى نقل وحکايه ايدى تورک ايکنجى مدنيته انتخاب وقبول ايتديکنى کوستريور .